

Jak na udržitelné sousedské aktivity

Základní tipy pro pořadatele akcí šetrných k přírodě

Tato stručná příručka vám může sloužit jako průvodce ve chvíli, kdy pořádáte sousedské akce a zároveň byste byli rádi šetrní k přírodě. V Nadaci Via i České spořitelně považujeme za důležité pečovat o naše životní prostředí, krajinu a lidské vztahy a věříme, že šetrný přístup k pořádání sousedských akcí má v současné době opravdu smysl.

Každá komunita stejně jako každá pořádaná akce je jiná a je možné, že některé rady pro vás nebudou funkční nebo alespoň ne v tuto chvíli. Určitě se tak nemusíte stresovat tím, že se vám nepodaří všechny tipy uvést v praxi. Zabíjačkové hody holt bez masa neuděláte!

PRINCIP 4R

Jednoduchou pomůckou při tvorbě udržitelné sousedské akce vám může být princip 4R. Skládá se ze 4 anglických slov **RETHINK-REDUCE-REUSE-RECYCLE**, které se vztahují k celému procesu vytváření akce – od prvotního plánování až po závěrečný úklid.

První R, **RETHINK**, je zásadní. Vede nás k tomu, abychom o námi pořádané akci začali uvažovat jinak a již od začátku ji plánovali jako akci šetrnou k přírodě. Snažili se co nejvíce využívat místních zdrojů, věci si půjčovat a co nejméně kupovat to, pro co už nebudeme mít v budoucnu využití.

Od první myšlenky pak můžete přijít k **REDUCE** a podívat se na to, co je opravdu nezbytně nutné pro organizaci této akce a bez čeho se obejdete. Dobrým příkladem jsou například nafukovací balonky na oslavách – máme je rádi, ale potřeba nejsou.

I v případě, že se některých věcí vzdát nedokážete, nemusíte všesť hlavu! Velkou část věcí je možné znovu využít – ať už při pořádání další akce nebo jinde – což prodlužuje jejich život v oběhu a snižuje spotřebu. Tento princip je obsažen v třetím R čili **RE-USE**.

PRINCIP 4R

O osudu odpadků můžete uvažovat už při nákupu a i před samotným úklidem se tak zamyslet nad tím, zda a jak bude možné přebytky znovu využít – **RECYCLE**.

Princip 4R nám ukazuje, jak plánovat akce šetrné k přírodě, které by měly vyprodukovat co nejméně odpadu a snížit i ekologickou zátěž z produkce a logistiky. Na následujících stránkách najdete u každého R ještě ukázkové otázky, které si můžete klást. Seznam není vyčerpávající, ukazuje pouze směr, kterým se vaše úvahy mohou ubírat.

RETHINK

Plánujte již od začátku svou susedskou akci jako udržitelnou a šetrnou k přírodě, ptejte se, promýšlejte a měňte!

- **Jak pořádáte akce nyní? Myslíte, že jsou k přírodě šetrné?**
- **Co byste mohli změnit, aby akce byla více udržitelná?**
- **Je ve vaší obci nějaká organizace/instituce, která by vám mohla půjčit vybavení pro vaši akci, nebo si je musíte koupit?**
- **Co by návštěvníci akce říkali, kdybyste místo masa grilovali zeleninu?**
- **Je reálné, aby si lidé přinesli na akci vlastní hrnečky a talířky?**
- **Jak pro myšlenku udržitelnosti nadchnete váš tým?**
- **Co ještě byste měli promyslet?**

REDUCE

Součástí přemýšlení by měly být i otázky týkající se redukce, neboť v tomto případě „méně je více“. Každá koupená věc, každá vykonaná cesta, každé jídlo i každá rozsvícená žárovka mají vliv na míru ekologické udržitelnosti vaší akce. Není potřeba se všeho vzdát. Zkuste jen přemýšlet, jak vytvořit skvělou atmosféru s co nejmenším vkladem. Bude vám vděčná nejenom příroda, ale i peněženka!

- Potřebujete na akci plastová brčka, nebo se bez nich návštěvníci obejdou?
- Opravdu na vaši akci musí dojet skákací hrad z 50 km vzdáleného města, nebo dokážete děti zabavit snadno i bez něj?
- Je nutné mít deset stánků s občerstvením, nebo by jich stačilo jen pět s širší nabídkou?
- Jakým způsobem byste dokázali snížit množství odpadu?
- Je možné snížit množství občerstvení z masa a nahradit ho bezmasou variantou?

RE-USE

Při nákupu se snažte uvažovat o další cestě daného výrobku. Je ideální kupovat věci, které se mohou hodit i pro další akce nebo jste schopni jim najít další využití. Jsou lidé, kteří něčemu starému nebo opotřebenému dokáží vdechnout nový život. Pokud vám budou lavice a stoly ležet ve skladu kvůli jedné akci, je lepší si je pronajmout. Nebo je naopak půjčovat ostatním!

- Co všechno bude možné znovu využít pro další akce? Co by mohl využít či zužitkovat někdo jiný?
- Nebylo by pro vás z dlouhodobého hlediska výhodnější koupit opakovatelně použitelné kelímky a ne jednorázové? Vyplatí se vám to?
- Co bude s dekoracemi, které jste pořídili na hasičský ples? Je možné je využít na nějaké další akci? Neocenili by je v místní školce?

RECYCLE

Co nejde zredukovat či znovu použít je dobré zrecyklovat! Recyklace se týká nejenom odpadu, ale veškerého zbytkového materiálu, pro který nemáte další využití. Promyslete dopředu, jak budete odpad sbírat a jak s ním dále naložíte. O tom, že na akci třídíte nebo že zbytky jídla se mají dávat na jedno předem určené místo, je potřeba dobře informovat účastníky, jinak by vaše snaha mohla přijít vniveč.

- Co bude dál s odpadem, který na akci vyprodukujete?
- Je možné na akci odpad třídít?
- Co uděláte se zbylým jídlem? Jak ho dál zužitkujete? Mohou si ho účastníci nebo dobrovolníci odnést domů?
- Je možné zbytky jídla zkompostovat?
- Co uděláte s oblečením, které vám zbylo po bazárku? Není ve vašem okolí designérka, která se zabývá přešíváním oblečení?

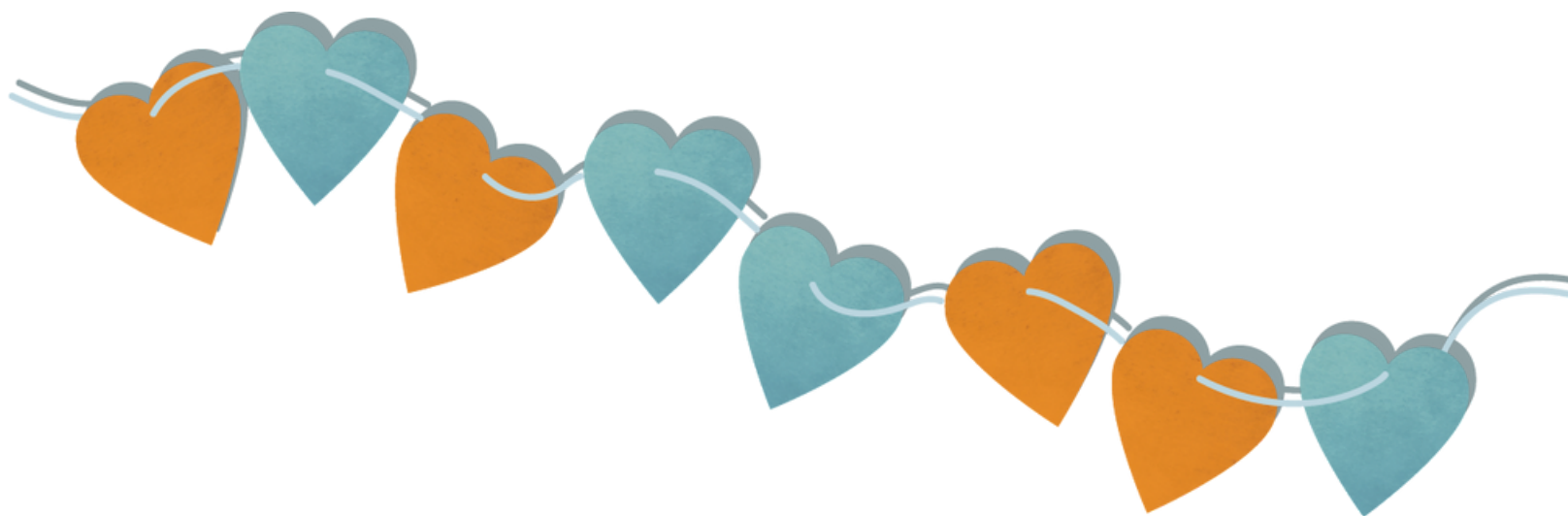

ŠESTERO

Šestero pro pořádání udržitelných susedských akcí se zaměřuje na konkrétní tipy v šesti nejdůležitějších oblastech spjatých s udržitelností. Při promýšlení vaší události je ideální zkombinovat princip 4R právě se šesterem. Na první pohled se to může zdát složité, ale v podstatě je celá udržitelnost velmi jednoduchá a sami pomocí selského rozumu přijdete na spoustu řešení, která učiní vaši akci šetrnou k přírodě. A to ve více ohledech. Pozitivní je, že udržitelná opatření se promítnou i do rozpočtu, a to mnohdy opačným směrem, než jak byste očekávali – ekologicky a udržitelně může znamenat i levněji!

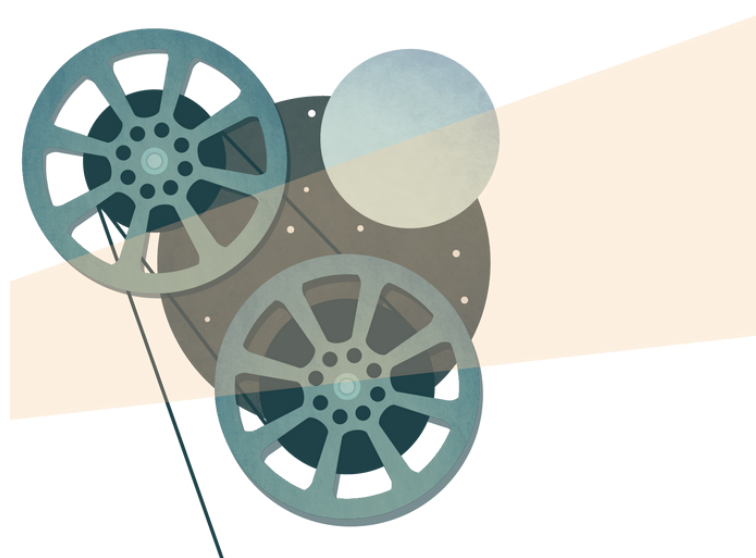

MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Koupit, pronajmout, půjčit od souseda / obce / spřátelené organizace nebo nechat účastníky, ať si danou věc zajistí/přinesou sami? To je otázka, kterou je dobré si klást ve chvíli, kdy potřebujete pro vaši akci zajistit např. party stany, lavice a stoly, přenosný gril, hry pro děti nebo obří hrnce na guláš. Je přínosné do plánování zapojit komunitu a zkusit se poohlédnout po místních zdrojích. Velmi často se stačí zeptat a zjistíte, že někdo z vašich sousedů (nebo jejich přátelé či příbuzní) potřebnou věc doma mají a rádi vám ji zapůjčí. Zároveň také stoupá ochota lidí přinést si vlastní skleničky nebo poskytnout na akci hry pro děti. Kromě nižších financí se vám podaří i aktivizovat komunitu.

JÍDLO A PITÍ

Snažte se využívat lokálních zdrojů potravin a sezónního ovoce a zeleniny. Tím zajistíte, že se sníží ekologická zátěž spojená s jeho přepravou. Lokální potraviny mohou být dražší než kupované v supermarketu, ale pokud do akce zapojíte i místní s výzvou, ať přinesou, co dům dal nebo přebytky ze zahrádky, vaše náklady jako organizátora se naopak mohou snížit. Určitě je dobré omezit i spotřebu masa, jehož výroba je ekologicky náročná. Nemusíte se ho vzdát úplně, ale nebojte se experimentovat s vegetariánskými variantami. Takový grilovaný hermelín je občas lepší než špekáček! V případě jídla přemýšlejte také o tom, co uděláte s přebytky. Mohou si něco účastníci odnést domů? Darujete jídlo potřebným? Máte možnost kompostování?

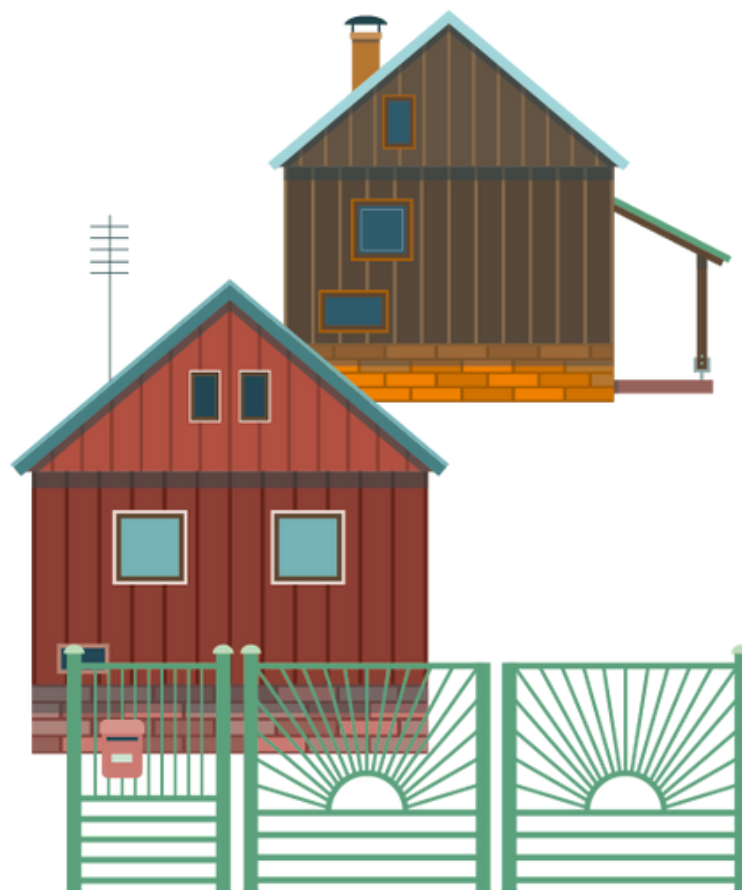

LOKALITA A DOPRAVA

Místo, kde se akce bude pořádat, může ovlivnit, jakou ekologickou stopu zanechá. Ideální je pořádat akce tam, kam se lidé mohou dopravit pomocí MHD a není nutné, aby využívali k přepravě automobily. Zároveň se snažte najít místo, kam bude potřeba dovážet co nejméně vybavení a kde bude přípojka na elektřinu, pokud bude nutné ji mít.

ODPAD

Při pořádání akce se většinou nevyhnete tvorbě odpadu. Jeho množství ale můžete redukovat. A to jak tím, že se vzdáte jednorázového nádobí (nejen vy, ale i lidé, kteří budou něco prodávat), místo vody v plastových láhvích budete nabízet točenou kohoutkovou do džbánek, místo papírových lístků či náramků budete dávat razítka. Snažte se produkovat odpadu co nejméně – nejen, že šetříte planetu, ale zároveň také peníze a čas, který musíte věnovat právě úklidu. V případě, že očekáváte větší množství odpadu, pořídte barevné koše na třídění s jasnými instrukcemi, co do nich patří a co nikoliv.

INFORMOVANOST

Bude skvělé, pokud se vám podaří o vaší snaze dělat ekologicky udržitelnou akci informovat její účastníky a nenásilnou formou tak přispějete k osvětě. Nebojte se jim říct, že po nich chcete, aby si přinesli vlastní hrníčky a talířky kvůli tomu, abyste nepoužívali jednorázové. Budte odvážní a pyšně oznamte, že 80 % občerstvení je bez masa, protože jeho spotřeba má negativní vliv na naši planetu. Vysvětlete jim, proč nemají jezdit na akci autem, ale použít MHD nebo dojít pěšky či na kole. Možná se stane, že vám někdo řekne, že to přeháníte, ale je také velká pravděpodobnost, že se vám podaří někoho inspirovat!

SOCIÁLNÍ UDRŽITELNOST

Jedním z typů udržitelnosti je udržitelnost sociální. Ta je velmi často opomíjena mimo jiné i proto, že tento název není v českém prostředí příliš zavedený. Skrývá se pod ním to, že akce by měly být v ideálním případě otevřené a uzpůsobené i lidem se zvláštními potřebami. Je vaše akce bezbariérová? Nedochozí při ní k diskriminaci a mají na ni rovný přístup všichni obyvatelé obce? Je v případě placených akcí nějaká možnost slevy / odpuštění vstupného pro sociálně slabší? Zkuste své akce dělat co nejvíce inkluzivní a otevřené – lidi se speciálními potřebami můžete zapojit i do organizace a zjistit, co by uvítali, aby se tam cítili komfortně.

Držíme vám palce při pořádání vašich
sousedských akcí šetrných k přírodě!

